

NOTAT

12. november 2010

J.nr. 20100077906

AT/TMI/CSO

Notat 2B: Det risikobaserede tilsyn med indeksmodel og stikprøve - baggrundsnotat

Risikobasering af Arbejdstilsynets tilsyn betyder, at nogle virksomheder oftere vil modtage besøg fra Arbejdstilsynet end andre. Det skal skabe større arbejdsmiljøeffekt for samme ressourceanvendelse, at Arbejdstilsynet besøger de virksomheder, hvor der formodes at være problemer med arbejdsmiljøet, oftere end de virksomheder, hvor formodningen er, at forholdene er i orden.

1. Indeksmodellen

Den fremtidige risikobasering af Arbejdstilsynets tilsyn vil bygge på et indeks. Indekset fungerer alene som et prioriteringsværktøj. Alle danske virksomheder med ansatte skal tildeles en individuel indeksscore. En høj indeksscore betyder, at virksomheden skal i puljen af højt prioriterede virksomheder, som alle besøges i det pågældende år. Virksomheder der ikke prioriteres det pågældende år vil stadig kunne udtages til tilsyn i en stikprøve.

Virksomhederne vil få et incitament til at forbedre arbejdsmiljøet, da virksomheder, der besøges på tilsyn uden at modtage afgørelser, vil få nulstillet indeksscoren og dermed blive fredet fra det risikobaserede tilsyn i 5 år.

Virksomhedernes indeksscore bestemmer, om virksomheden skal prioriteres til tilsyn og udtrykker således ikke en objektiv rangordning af virksomhedernes arbejdsmiljø.

Indeksmodellen er en dynamisk model, hvor både sammensætningen af parametre samt værdien af disse løbende kan justeres.

2. Parametre der indgår i indeksmodellen – med angivelse af points

Indekset, som ligger til grund for risikoprioriteringen, består af en række uafhængige parametre for den enkelte virksomhed og på brancheniveau.

Det er vigtigt, at værdisætningen af de enkelte parametre understøtter effekttankegangen. Derfor skal der gennemføres flere tilsynsbesøg på virksomheder, hvor der vurderes at kunne findes arbejdsmiljøproblemer.

Der indgår 17 forskellige parametre med separat værdisætning i det samlede indeks (se nedenstående tabel 1).

Der er 5 individuelle parametre, der tildeles den enkelte virksomhed (maksimalscore 74 points), 6 brancheparametre fordelt på arbejdsmiljøproblem baseret på analyser af Arbejdstilsynets afgørelser (maksimalscore 18 points) samt 6 brancheparametre, der baserer sig på data om anmeldte arbejdsulykker og undersøgelser fra det

Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) (maksimalscore 9 points). For hver brancheparameter tildeles alle virksomheder i den pågældende branche samme antal point.

Tabel 1: Parametre i indeksmodellen

Parameter	Maksimalscore for hver enkelt parameter
Individuelle virksomhedsparametre	
Materiel afgørelse (50 points), vejledning om psykisk arbejdsmiljø (50 points), påbud vedrørende virksomhedens egenindsats (5 points) på seneste besøg	50
Virksomhedens størrelse	8
Anmeldte ulykker på virksomheden	4
Tid siden sidste besøg	6
Nystartede virksomheder	6
I alt individuelle virksomhedsparametre	74
Brancheparametre	
Ergonomisk arbejdsmiljø (afgørelser)	4
Ergonomisk arbejdsmiljø (NFA-data)	2
Psykisk arbejdsmiljø (afgørelser)	4
Psykisk arbejdsmiljø (NFA-data)	2
Arbejdsulykker (afgørelser)	4
Arbejdsulykker (ulykkesdata)	2
Støj (afgørelser)	2
Støj (NFA-data)	1
Kemiske og biologiske belastninger (afgørelser)	2
Indeklima (afgørelser)	2
Vibrationer (NFA-data)	1
Hudbelastninger (NFA-data)	1
I alt brancheparametre	27

Kilde: Arbejdstilsynets egne vurderinger og analyser, suppleret med analyser af data fra det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA)

3. Individuelle virksomhedsparametre

De individuelle virksomhedsparametre er følgende:

- Materiel afgørelse, vejledning om psykisk arbejdsmiljø eller påbud vedrørende virksomhedens egenindsats på seneste besøg
- Virksomhedens størrelse
- Anmeldte ulykker på virksomheden
- Tid siden sidste besøg
- Nystartede virksomheder

Disse parametre afhænger af forhold på den enkelte virksomhed. Enkeltvirksomhedsparametrene tillægges klart størst vægt i indekset, og de tegner sig for cirka 75 pct. af det samlede antal mulige points. På den måde sikres det, at den specifikke viden om den enkelte virksomhed vejer tungere end generel viden om branchen.

Nedenfor gennemgås de enkelte individuelle virksomhedsparametre:

Materiel afgørelse, vejledning om psykisk arbejdsmiljø eller påbud vedrørende virksomhedens egenindsats på seneste besøg (nulstilling af indeksscore til plus 50 points)

Materielle afgørelser – fx påbud eller forbud – på seneste besøg vil blive tildelt stor vægt i indekset, da det er et tydeligt tegn på, at der har været arbejdsmiljøproblemer i virksomhederne. En materiel afgørelse medfører 50 points, hvilket med sikkerhed vil medføre et nyt besøg efter 12 til 18 måneder.

Ud over materielle afgørelser vil også vejledninger vedrørende psykisk arbejdsmiljø tælle meget i den samlede indeksscore. Hvis en virksomhed, som ikke har fået materielle afgørelser, modtager en vejledning vedrørende psykisk arbejdsmiljø, tildeles virksomheden 50 points. Vejledninger vedrørende psykisk arbejdsmiljø er medtaget i indeksscoren med samme vægt som materielle afgørelser, fordi Arbejdstilsynet vil sikre, at de virksomheder, hvor der er mistanke om problemer i det psykiske arbejdsmiljø, følges tæt. De 50 points vil med sikkerhed medføre et nyt besøg efter 12 til 18 måneder.

Påbud vedrørende virksomhedens egenindsats – fx påbud om manglende APV eller arbejdsmiljøorganisation – til virksomheder, der hverken har fået vejledning om psykisk arbejdsmiljø eller materielle afgørelser, tildeles fem points. På den måde fastholdes et vist fokus på virksomheder med problemer med egenindsatsen. Afgørelser om egenindsatsen vægter dog ikke så højt i modellen som materielle afgørelser, da afgørelser om egenindsatsen vurderes at være mindre egnede til at identificere virksomheder, der forventes at have størst risiko for problemer i arbejdsmiljøet.

Virksomheder, som ved et tilsyn hverken får vejledning om psykisk arbejdsmiljø eller materiel afgørelse vil få deres indeksscore nulstillet. Alle parametre i disse virksomheder vil dermed i en periode på 5 år have 0 points, hvilket medfører fritagelse fra risikobaseret tilsyn. Virksomheden vil dog stadig kunne få et tilsyn i nulstillingsperioden – fx på baggrund af en klage, anmeldt arbejdsulykke eller som led i Arbejdstilsynets byggepladsaktioner.

En virksomhed kan maksimalt score 50 points på denne parameter, da kun én værdi – nemlig den højeste – tælles med.

Pointene i denne parameter ser dermed således ud:

- Ingen afgørelse eller ingen vejledning om psykisk arbejdsmiljø medfører nulstilling af indeksscoren i 5 år
- En eller flere påbud vedrørende virksomhedens egenindsats medfører 5 points uanset antallet af påbud
- En eller flere vejledninger om psykisk arbejdsmiljø medfører 50 points uanset antallet af vejledninger
- En eller flere materielle afgørelser medfører 50 points uanset antallet af materielle afgørelser

Virksomhedens størrelse (0 – 8 points)

Analysen af Arbejdstilsynets afgørelser har vist, at der per besøgt virksomhed afgives langt flere afgørelser til store virksomheder end til de små. Derfor tildeles store

virksomheder flere points på denne indeksparameter. Én afgørelse kan have gavnlig effekt på arbejdsmiljøet for flere ansatte, når den gives til en stor virksomhed sammenlignet med en lille virksomhed.

Det er vigtigt at pointere, at denne parameter ikke indikerer, at store virksomheder har et værre arbejdsmiljø end små virksomheder. Indeksmodellen er alene et prioriteringsværktøj

Størrelsesgrænserne er sat ved 5, 10 og 35 ansatte. Den mindste gruppe med under 5 ansatte skiller sig markant ud i antallet af materielle afgørelser ved tilsynsbesøg, hvorfor denne gruppe tildeles 0 points. De andre skillelinjer ved 10 og 35 ansatte følger størrelsesgrænserne i de nye regler om arbejdsmiljøorganisering. Antallet af point er fastsat ud fra en vurdering af, hvordan der kan opnås størst mulig arbejdsmiljøeffekt. Der opnås større effekt ved at fokusere tilsynene på virksomheder, hvor der forventes at være mest arbejdsmiljø at komme efter.

- 1-4 ansatte medfører 0 points
- 5-9 ansatte medfører 4 point
- 10-34 ansatte medfører 6 points
- 35 eller flere ansatte medfører 8 points

Anmeldte ulykker på enkeltvirksomheden de seneste 3 år (0 – 4 points)

Anmeldte arbejdsulykker kan være et tegn på konkrete problemer i den enkelte virksomheds arbejdsmiljø. Hvis en virksomhed har en eller flere arbejdsulykker i en tre-årig periode, øges sandsynligheden for, at den bliver prioriteret til tilsyn.

Anmeldte ulykker tildeles relativt få point i indeksmodellen. Arbejdstilsynet gennemfører fortsat akutte ulykkesundersøgelser på udvalgte virksomheder på baggrund af anmeldte arbejdsulykker. Hvis den akutte ulykkesundersøgelse medfører afgørelse, vil virksomheden få 50 point i indeksmodellen, som vil medføre udtagelse til et senere risikobaseret tilsyn, jf. ovenfor.

- Ingen anmeldelser indenfor de seneste 3 år medfører 0 points
- Én anmeldelse indenfor de seneste 3 år medfører 2 points
- To eller flere anmeldelser indenfor de seneste 3 år medfører 4 points

Tid siden sidste besøg (0 – 6 points)

Arbejdsmiljøet på virksomhederne udvikler sig over tid. Hvis det er længe siden, Arbejdstilsynet har været på tilsynsbesøg i virksomheden, kan arbejdsmiljøforholdene have ændret sig. Det kan derfor være godt at gennemføre et tilsynsbesøg. Parameteren er værdisat til 6 points, da det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre tilsynsbesøg på virksomheder, som ikke er besøgt i en årrække.

- 0 til 6 år siden sidste tilsynsbesøg tildeles 0 points
- Mere end 6 år siden sidste tilsynsbesøg tildeles 6 points

Nystartede virksomheder (0 – 6 points)

Mange nystartede virksomheder med ansatte kan måske have svært ved at overskue arbejdsmiljøreglerne, hvorfor et besøg fra Arbejdstilsynet kan være nyttigt i perioden umiddelbart efter opstarten.

Virksomheden kan "fredes" fra tilsyn de første to år efter virksomhedens opstart. Dette vil give virksomheden tid til at etablere sig, inden Arbejdstilsynet eventuelt kommer på besøg.

Andre virkemidler end tilsynsbesøg er relevant i forhold til helt nystartede virksomheder. Der vil blive udarbejdet informationsmateriale - i form af en "startpakke", som bl.a. opridser arbejdsmiljøregler.

Parameteren er værdisat til 6 points, da det vil være hensigtsmæssigt at øge sandsynligheden for tilsynsbesøg på virksomheder, som aldrig har været besøgt.

- Ved 0-2 år siden etablering trækkes virksomheden helt ud af indeks. Virksomhedens indeksscore nulstilles, og virksomheden modtager dermed ikke risikobaseret tilsyn
- Ved mere end 2 år siden etablering tildeles 6 points, indtil virksomheden besøges første gang

4. Parametre der udspringer af branchetilhørsforhold

For hver af de brancherrettede parametre tildeles samme antal point til alle virksomheder i branchegruppen. De tre prioriterede områder (ergonomisk arbejdsmiljø, psykisk arbejdsmiljø og arbejdsulykker) tildeles dobbelt værdi i forhold til de andre arbejdsmiljøproblemer.

For hver enkelt brancheparameter foretages som hovedregel en opdeling af samtlige brancher i tre grupper, der tilstræbes at være lige store. Tredelingen er et pragmatisk valg og er opdelt i mest belastede brancher, en mellemgruppe og mindst belastede brancher. For enkelte parametre er der af datatekniske årsager kun foretaget en todeling af brancherne.

De fleste undersøgelser baseret på NFA-data henter informationerne fra den Nationale Arbejdsmiljøkohorte (NAK), som er en meget stor spørgeskemaundersøgelse, der gennemføres hvert femte år.

I alt kan der maksimalt opnås 27 points på de 12 parametre, der udspringer af branchetilhørsforhold. Det er relativt lavt i forhold til de individuelle parametre tildelt de enkelte virksomheder, fordi det er vigtigt, at virksomhedernes egne arbejdsmiljøforhold tæller mere end virksomhedens branchetilhørsforhold.

Nedenfor gennemgås de enkelte brancheparametre.

4.1. Parametre der baserer sig på analyser af Arbejdstilsynets afgørelser

Seks parametre indgår her. De er:

- Ergonomisk arbejdsmiljø (afgørelser)
- Psykisk arbejdsmiljø (afgørelser og vejledninger)

- Arbejdsulykker (afgørelser)
- Støj (afgørelser)
- Kemiske og biologiske belastninger (afgørelser)
- Indeklima (afgørelser)

Disse seks parametre bidrager med flere points end de seks parametre, som baserer sig på anmeldte arbejdsulykker og undersøgelser fra NFA, jf. tabel 1. Fx tildeles de 3 højt prioriterede områder (arbejdsulykker, ergonomisk- og psykisk arbejdsmiljø) op til 4 points ved parametrene. De tilsvarende parametre baseret på ulykkes- og NFA-data tildeles 2 points for de højt prioriterede områder.

Under psykisk arbejdsmiljø er både afgørelser og vejledninger taget med, da Arbejdstilsynet på den måde får et bredere grundlag at udtage til tilsyn ud fra.

Årsagen til at parametrene, der baserer sig på analyser af Arbejdstilsynets afgørelser, tildeles højere værdi end parametrene baseret på anmeldte arbejdsulykker- og NFA-data er, at indeksmodellen alene er et prioriteringsværktøj til udtagelse til tilsynsbesøg. Arbejdstilsynet ønsker at prioritere de virksomheder højt, hvor der vil blive fundet flest arbejdsmiljøproblemer ved tilsynsbesøg – forstået som flest afgivne påbud. I den sammenhæng vurderes det, at Arbejdstilsynets afgørelser er en mere retvisende indikator for, hvor der kan forventes at blive fundet problemer igen ved fremtidige tilsyn end eksempelvis NFA-data.

Ergonomisk arbejdsmiljø (0 – 4 points)

Ergonomisk arbejdsmiljø er blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter dobbelt værdi i forhold til de ikke prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

De nedslidningstruede brancher vil endvidere blive tildelt maksimalt antal points på denne parameter uanset antallet af afgørelser, fordi Arbejdstilsynet ønsker at fastholde fokus på disse brancher.

- De nedslidningstruede brancher tildeles 4 points
- Den tredjedel af brancherne, der har flest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 4 points
- Den tredjedel af brancherne, som hverken tilhører den øverste eller den nederste tredjedel, tildeles 2 points.
- Den tredjedel af brancherne, der har færrest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 0 points

Psykisk arbejdsmiljø (0 – 4 points)

Psykisk arbejdsmiljø er blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter dobbelt værdi i forhold til de ikke prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

Både vejledninger og afgørelser om psykisk arbejdsmiljø indgår i analyserne. Dette giver et mere dækkende billede af, hvor Arbejdstilsynet kan forvente at finde problemer i det psykiske arbejdsmiljø, end hvis kun afgørelserne indgik.

De nedslidningstruede brancher vil endvidere blive tildelt maksimalt antal points på denne parameter uanset antallet af afgørelser, fordi Arbejdstilsynet ønsker at fastholde fokus på disse brancher.

- De nedslidningstruede brancher tildeles 4 points
- Den tredjedel af brancherne, der har flest afgørelser og vejledninger i forhold til antallet af besøg, tildeles 4 points
- Den tredjedel af brancherne, som hverken tilhører den øverste eller den nederste tredjedel, tildeles 2 points.
- Den tredjedel af brancherne, der har færrest afgørelser og vejledninger i forhold til antallet af besøg, tildeles 0 points

Arbejdsulykker (0 – 4 points)

Arbejdsulykker er blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter dobbelt værdi i forhold til de ikke prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

- Den tredjedel af brancherne, der har flest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 4 points
- Den tredjedel af brancherne, som hverken tilhører den øverste eller den nederste tredjedel, tildeles 2 points.
- Den tredjedel af brancherne, der har færrest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 0 points

Støj (0 – 2 points)

Støj er ikke blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter halv værdi i forhold til de prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

- Den tredjedel af brancherne, der har flest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 2 points
- Den tredjedel af brancherne, som hverken tilhører den øverste eller den nederste tredjedel, tildeles 1 point.
- Den tredjedel af brancherne, der har færrest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 0 points

Kemiske og biologiske belastninger (0 – 2 points)

Kemiske og biologiske belastninger er ikke blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter halv værdi i forhold til de prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

- Den tredjedel af brancherne, der har flest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 2 points
- Den tredjedel af brancherne, som hverken tilhører den øverste eller den nederste tredjedel, tildeles 1 point.
- Den tredjedel af brancherne, der har færrest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 0 points

Indeklima (0 – 2 points)

Indeklima er ikke blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter halv værdi i forhold til de prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

- Den tredjedel af brancherne, der har flest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 2 points
- Den tredjedel af brancherne, som hverken tilhører den øverste eller den nederste tredjedel, tildeles 1 point.
- Den tredjedel af brancherne, der har færrest afgørelser i forhold til antallet af besøg, tildeles 0 points

4.2. Parametre der baserer sig på ulykkesdata og undersøgelser fra NFA

Seks parametre indgår her. De er:

- Ergonomisk arbejdsmiljø (NFA-data)
- Psykisk arbejdsmiljø (NFA-data)
- Anmeldte arbejdsulykker (ulykkesdata)
- Støj (NFA-data)
- Vibrationer (NFA-data)
- Hudbelastninger (NFA-data)

De højt prioriterede arbejdsmiljøproblemer (ergonomisk arbejdsmiljø, psykisk arbejdsmiljø og arbejdsulykker) tildeles 0 til 2 points, og de ikke højt prioriterede tildeles 0 eller 1 points. Vægningen af ulykkes- og NAK-data-parametrene er dermed den halve i forhold til de brancherrettede parametre, der er baseret på Arbejdstilsynets afgørelser og tilsynsbesøg.

Analyserne baseret på NFA-data baserer sig også på Arbejdstilsynets opdeling i 36 branchegrupper.

Ergonomisk arbejdsmiljø baseret på NFA-data (0-2 points)

Ergonomisk arbejdsmiljø er blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter dobbelt værdi i forhold til de ikke prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

Der er anvendt data fra NAK om følgende typer af påvirkninger: Fysisk arbejdsaktivitet, træk og skub, løft, ensidigt gentaget arbejde, hugsiddende arbejde, hånd kraftigt bøjet, nakke foroverbøjet og ryg kraftigt bøjet. Brancherne er blevet tildelt en score for hhv. høj og lav påvirkning. Løft, foroverbøjet nakke og kraftigt bøjet ryg tæller dobbelt så meget som de øvrige påvirkninger. De enkelte påvirkningers score lægges sammen, og en branche kan maksimalt have en score på 11.

- Branchegrupper med en score på 5 eller mere for høj påvirkning, tildeles 2 points. I alt 13 branchegrupper får 2 points.
- Branchegrupper der hverken har en høj score for høj påvirkning eller en høj score for lav påvirkning, tildeles 1 points. I alt 11 branchegrupper får 1 point.
- Branchegrupper med en score på 5 eller mere for lav påvirkning, tildeles 0 points. I alt 12 branchegrupper får 0 points.

Psykisk arbejdsmiljø baseret på NFA-data (0-2 points)

Psykisk arbejdsmiljø er blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter dobbelt værdi i forhold til de ikke prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

Rangordningen er sket ud fra data om henholdsvis depression og psykisk velbefindende. De 12 brancher, der placerer sig dårligst mht. depression og psykisk velbefindende, sammenlignes. 8 brancher placerer sig dårligst både mht. depression og mht. psykisk velbefindende. Disse brancher får 2 points i Arbejdstilsynets samlede indeksmodel.

På samme måde er de 12 brancher, som ligger bedst i forhold til depression og psykisk velbefindende, sammenlignet. Og på samme måde er der fremkommet 8 fælles brancher som får 0 point i Arbejdstilsynets samlede indeksmodel.

De resterende 20 brancher får 1 points i Arbejdstilsynets samlede indeksmodel.

- 8 brancher, der scorer dårligst mht. depression og psykisk velbefindende, tildeles 2 points.
- 20 brancher ligger hverken blandt de dårligste eller blandt de bedste mht. både depression og psykisk velbefindende. De tildeles 1 point.
- 8 brancher, der scorer bedst mht. depression og psykisk velbefindende, tildeles 0 points.

Arbejdsulykker baseret på anmeldte ulykker (0-2 points)

Arbejdsulykker er blandt de tre prioriterede arbejdsmiljøproblemer fremover. Derfor tildeles denne parameter dobbelt værdi i forhold til de ikke prioriterede arbejdsmiljøproblemer.

Indeksværdien afgøres af omfanget af arbejdsulykker på brancheniveau, der medfører sygefravær ud over 3 uger efter arbejdsulykken. Indeksscoren kan i 2011 opdateres, så værdien ud over sygefravær også afspejler eventuelle mén som følge af ulykken.

- De 12 brancher med højest forekomst af arbejdsulykker, der medfører sygefravær ud over 3 uger, tildeles 2 points.
- De 12 brancher med middel forekomst af arbejdsulykker, der medfører sygefravær ud over 3 uger, tildeles 1 point.
- De 12 brancher med lavest forekomst af arbejdsulykker, der medfører sygefravær ud over 3 uger, tildeles 0 points.

Støj baseret på NFA-data (0 eller 1 point)

Der er for støj udpeget de brancher, der scorer signifikant højere end gennemsnittet på NAK-spørgsmål om forstyrrende og høreskadende støj. Den eneste undtagelse er udpegningen af branchegruppe 1 – Anlægsarbejde. I denne branchegruppe foreligger der meget sparsomme data i NAK, men Arbejdstilsynet vurderer, at der forekommer høreskadeende støj.

- Brancher, der scorer højere end gennemsnittet, tildeles 1 point (12 branchegrupper).
- Brancher, der ikke scorer højere end gennemsnittet, tildeles 0 points (24 branchegrupper).

Vibrationer baseret på NFA-data (0 eller 1 point)

Der er for vibrationer udpeget de brancher, der scorer signifikant højere end gennemsnittet på NAK-spørgsmål omhandlende vibrationer.

- Brancher, der scorer højere end gennemsnittet, tildeles 1 point (8 branchegrupper).
- Brancher, der ikke scorer højere end gennemsnittet, tildeles 0 points (28 branchegrupper).

Hudbelastninger baseret på NFA-data (0 eller 1 point)

I forhold til hudbelastninger medtager NAK spørgsmål vedrørende ”våde, fugtige hænder” samt ”hudkontakt med rengøringsmidler og/eller desinfektion”.

- De statistisk signifikante brancher, som scorer højt for et eller begge NAK-spørgsmål, tildeles 1 point (11 brancher).
- De brancher, der ikke scorer højt for et eller begge NAK-spørgsmål, tildeles 0 points (25 brancher).

5. Spændvidden i indekssmodellen

Virksomheder kan score mellem 0 og 101 points på skalaen, der fremkommer, når alle enkeltparametrene lægges sammen. Ingen virksomheder forventes at score hverken maksimalt eller minimalt på indekset. De individuelle parametre på virksomhedsniveau tæller mellem 0 og 74 points på indekset, mens de brancherrettede parametre tæller mellem 0 og 27 points på indekset.

0 points forekommer, når en virksomhed besøges uden at der træffes materiel afgørelse eller gives vejledning om psykisk arbejdsmiljø, hvilket medfører, at indeksscoren nulstilles i en periode. Nulstillingen betyder, at virksomheden ikke vil få risikobaseret tilsyn i en periode på 5 år. Nystartede virksomheder vil ligeledes have en nulstillet indeksscore de første to år efter opstart.

Materiel afgørelse på seneste besøg er den parameter, der vægter tungest i det samlede indeks, da det er den faktor, der mest direkte peger på konstaterede arbejdsmiljøproblemer i virksomheden.

Hvor snittet skal lægges mellem de højt og lavt prioriterede virksomheder vil komme an på hvor mange virksomheder, der placerer sig på indeksets forskellige værdier. Hvert år i fjerde kvartal vil Arbejdstilsynet lægge snittet for, hvilken indeksscore der skal til, for at en virksomhed vil blive udtaget til risikobaseret tilsyn det følgende år.

6. Indeksets opdatering og løbende vedligeholdelse

De virksomhedsrettede parametre opdateres af sig selv, da pointene tilskrives automatisk. For eksempel kan de points, der udløses af afgørelse på seneste besøg, blive tildelt automatisk.

Når det gælder de brancherrettede parametre, kræver en opdatering af pointene oftest nye analyser. De parametre, der defineres ud fra Arbejdstilsynets analyser af besøg og afgørelser, vil kunne gentages og dermed opdateres hvert andet år. En oftere opdatering end hvert andet år vil ikke være formålstjenligt, da branchens risikobillede ikke ændrer sig markant på bare et år. Parametre baseret på incidensberegninger af ulykkesdata kan opdateres med samme kadence.

Point vedrørende de nedslidningstruede brancher skal ajourføres, hver gang grundlaget opdateres. I øjeblikket sker denne opdatering og revision en gang årligt, og brancher kan altså både komme ind i eller udgå af gruppen af nedslidningstruede brancher i denne sammenhæng.

7. Regneeksempler

For at illustrere hvordan enkelte virksomheders score sammensættes, vises nedenfor regneeksempler.

Virksomhed 1 (virksomhed uden afgørelse)

En børnehave med 34 ansatte fik ved screeningsbesøg i 2009 ingen afgørelser – hverken formelle eller materielle. Virksomheden fik heller ikke vejledning om psykisk arbejdsmiljø. Virksomheden har eksisteret siden 2007. Børnehaver tilhører branchegruppen daginstitutioner, som er en nedslidningstruet branche. Virksomheden har i 2008 anmeldt én ulykke, som ikke gav anledning til et påbud.

Virksomheden får nulstillet deres indeksscore på grund af screeningsbesøg uden afgørelse eller vejledning om psykisk arbejdsmiljø, hvilket vil fritage virksomheden fra tilsyn i 5 år.

Virksomhed 2 (virksomhed med afgørelse)

Et autoreparationsværksted med 7 ansatte har ved tilsynsbesøg i 2009 fået 1 materiel afgørelse. Virksomheden har eksisteret siden 1999. Autoreparationsværksteder tilhører branchegruppen ”Transportmidler”. Virksomheden har anmeldt i alt tre ulykker de seneste tre år.

Virksomheden får **81** ud af 101 mulige points (hvilket med sikkerhed vil medføre høj prioritering det følgende år):

- 50 points – 1 materiel afgørelse ved seneste tilsynsbesøg
- 4 points - på grund af 7 ansatte
- 4 points – på grund af 3 anmeldte ulykker indenfor de seneste tre år
- 0 points - på grund af besøg indenfor de seneste to år
- 17 points – på analyser af Arbejdstilsynets besøg og afgørelser (arbejdsulykker 4 points, ergonomisk arbejdsmiljø 4 points, psykisk arbejdsmiljø 4 points, Støj, 2 points, Kemiske og biologiske belastninger 2 points og indeklimate 1 point)
- 6 points – på parametre baseret på anmeldte ulykker og NFA-data.

8. Stikprøven

Blandt de virksomheder, der ikke er højt prioriteret til tilsyn i indeksmodellen i et givent år, udtages en stikprøve til tilsyn.

Der lægges op til, at stikprøven primært vil bestå af virksomheder, som udtages tilfældigt. En mindre del af stikprøven vil dermed bestå af virksomheder, der udtages manuelt på baggrund af andre hensyn.

De tilfældigt udvalgte virksomheder i stikprøven skal sikre, at ingen virksomheder skal vide sig sikker på ikke at få tilsyn. Derfor skal hovedparten af virksomhederne udtages tilfældigt.

Det manuelle udtag vil gøre det muligt at reagere hurtigt på ny viden om aktuelle arbejdsmiljøproblemer – fx kan der gennemføres flere tilsynsbesøg i udvalgte brancher, hvor Arbejdstilsynet vurderer, at der er et aktuelt behov for tilsyn.